

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

HISTORISCH OVERZICHT EN STAATSINRICHTING VANAF 1848

Nederland (1848-1914)

1 B

2 C

3 **maximumscore 1**
het recht van enquête

4 **maximumscore 2**
Bij 1 hoort (Abraham) Kuyper.
Bij 2 hoort (Aletta) Jacobs.
Bij 3 hoort (Herman) Schaepman.

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Opmerking

Als bij 2 de naam van (Wilhelmina) Drucker genoemd wordt, mag dit antwoord goed gerekend worden.

5 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- politieke stroming: socialisme 1
- De politieke stroming blijkt uit (een van de volgende): 1
  - de (schampere) opmerking (van de politicus/de man rechts) dat een arbeider elke week ‘maar’ 10 gulden hoeft te sparen (dat was in die tijd een hoop geld).
  - de scherpe tegenstelling in de tekening tussen arm en rijk (of een voorbeeld daarvan).
  - de ongeïnteresseerde/laconieke houding van de politicus/de rijkere/hogere burgerij.

Opmerking

Het tweede scorepunt wordt alleen toegekend als het eerste onderdeel van de vraag juist beantwoord is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

De Eerste Wereldoorlog (1914-1918)

---

6 D

7 maximumscore 2

Eerst 5, dan 3, daarna 2, vervolgens 1 en ten slotte 4.

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

8 maximumscore 2

- (onderdeel) 1
- (onderdeel) 4

1
1

9 D

Door de tijd heen

---

10 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het om verzuiling gaat.

Het Interbellum (1918-1939)

11 C

12 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De herstelbetalingen waren een oorzaak van de Franse bezetting (van het Ruhrgebied), want de bezetting vond plaats omdat Duitsland de herstelbetalingen niet kon voldoen 1
- De demilitarisatie maakte de bezetting makkelijker, omdat het Duitse leger niet in deze (grens)gebieden mocht zijn (en dus geen weerstand kon bieden aan het Franse en Belgische leger)/niet sterk genoeg was 1

13 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De bron is bruikbaar, omdat het een verslag is van iemand waarin de gevolgen van de planeconomie beschreven worden (met zijn conclusie erbij) 1
- De bron is niet zo betrouwbaar, omdat de schrijver waarschijnlijk een (politieke) bedoeling had met de beschrijving / omdat de schrijver eenzijdig/niet objectief was als communist/West-Europese journalist in zijn verslag / omdat de gegevens waarop de schrijver zich baseert propaganda zijn/verzonnen kunnen zijn / omdat zijn conclusie niet te controleren is 1

Opmerking

Het antwoord bij het tweede deel van de vraag dat het de mening van slechts één persoon is, mag niet goed gerekend worden.

14 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken:

- Regeringsvorm bij onderdeel 1 is democratie, want in de bron staat een zetelverdeling verspreid over meerdere politieke partijen / want er vinden vrije verkiezingen plaats 1
- Regeringsvorm bij onderdeel 2 is dictatuur, want uit de bron blijkt dat er alleen op (Adolf) Hitler/de NSDAP gestemd kan worden / want het stembiljet is al ingevuld 1

Opmerking

Alleen als na een juiste keuze een juiste, bijpassende toelichting volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

15 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat in 1933 Hitler/de NSDAP de macht overgenomen heeft.

Vraag	Antwoord	Scores
16	<p>maximumscore 1</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is (een van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – In Duitsland bleef het particuliere bedrijfsleven bestaan, terwijl in de Sovjet-Unie de meeste bedrijven eigendom van de staat werden. – In Duitsland was het antisemitisme/racisme een belangrijke reden om mensen in kampen te zetten/te vermoorden, terwijl in de Sovjet-Unie racisme (officieel) geen deel uitmaakte van de communistische ideologie. – In Duitsland was de ideologie het nationaal-socialisme, terwijl dat in de Sovjet-Unie het communisme was. <p><i>Opmerking</i> Alleen bij een juist verschil tussen Duitsland en de Sovjet-Unie wordt 1 scorepunt toegekend.</p>	
17	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • (nummer) 3 (= showprocessen) • (nummer) 5 (= zuiveringen) 	<p>1</p> <p>1</p>
18	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • door de economische crisis de ontevredenheid onder de bevolking groeide (onder andere vanwege de groeiende/hoge werkloosheid) / de NSB een oplossing voor de economische crisis beloofde (waardoor de partij meer stemmen kreeg) • een steeds grotere aanhang een bedreiging vormde voor de democratie, omdat de NSB tegen de democratie was / omdat de NSB wilde dat één partij/één leider aan de macht kwam / omdat de NSB geen rekening met een/de minderheid wilde houden 	<p>1</p> <p>1</p>
19	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de <i>Anschluss</i>/de aansluiting/de annexatie van Oostenrijk door (nazi-)Duitsland.</p> <p><i>Opmerking</i> Het antwoord 'Oostenrijk komt thuis' mag niet goed gerekend worden.</p>	
20	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met <i>Heim ins Reich</i> wordt bedoeld dat alle (etnische) Duitsers/ Duitstaligen in Duitsland/binnen de nieuwe/Duitse grenzen zouden moeten wonen • Dit begrip past bij de bron, want Oostenrijk is een land waar Duits gesproken wordt en het moest zich (volgens de nazi's) bij Duitsland aansluiten (zodat Oostenrijk weer 'thuishkwam') 	<p>1</p> <p>1</p>
21	A	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

22	maximumscore 1 Operatie Barbarossa	
23	maximumscore 2 • (nummer) 3 (= collaboratie) • (nummer) 6 (= propaganda)	1 1
24	A	
25	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: • De man was fout, want hij was (actief) lid van de NSB / hij was lid van een organisatie die geen joden wilde helpen • De man was niet fout, want hij hield zich bezig met hulpprogramma's (van de NSB) / liefdadigheid	1 1
26	maximumscore 1 (het recht op) vrijheid van vereniging en vergadering <i>Opmerking</i> <i>Vrijheid van meningsuiting mag niet goed gerekend worden.</i>	
27	maximumscore 2 Bij verhaal a hoort reden 4 (= verzetsdaden plegen). Bij verhaal b hoort reden 2 (= gedwongen tewerkstelling). Bij verhaal c hoort reden 3 (= Joods zijn). indien drie antwoorden juist indien twee antwoorden juist indien minder dan twee antwoorden juist	2 1 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Nederland was toen geen rechtsstaat meer, omdat (een van de volgende):

- Joden/Joodse bezittingen niet werden beschermd door de overheid.
- de overheid/de Duitse bezetter de wet overtrad door een nep-bank op te richten.
- er voor Joden blijkbaar geen rechtsgelijkheid/rechtszekerheid/recht op bezit meer bestond.
- de overheid/de Duitse bezetter het geld/de bezittingen van de Joden roofde/in beslag nam (in plaats van hun bezit te beschermen) / er geen mogelijkheid was om een beroep te doen op een rechter.

29 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Bewering 2 is juist, want dat de Holocaust juist zorgvuldig gepland/een van tevoren bedacht plan was (en geen spontane/onvoorbereide actie), blijkt uit het roven van Joods geld en kostbaarheden / blijkt uit het door Joden laten betalen van hun eigen deportatie / blijkt uit het op de hoogte zijn van de plannen bij de directie.

Opmerking

Alleen als na 'bewering 2' een juiste verklaring volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

30 C

Door de tijd heen

---

31 F

32 maximumscore 2

- Bij kaart 1 hoort het bondgenootschap Centralen 1
- Bij kaart 2 hoort het bondgenootschap As-mogendheden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 2

Foto 1 hoort bij periode b (= 1946-1950).
 Foto 2 hoort bij periode c (= vanaf 1950).
 Foto 3 hoort bij periode a (= 1942-1946).
 Foto 4 hoort bij periode b (= 1946-1950).
 Foto 5 hoort bij periode a (= 1942-1946).
 Foto 6 hoort bij periode b (= 1946-1950).

indien zes antwoorden juist	2
indien vijf of vier antwoorden juist	1
indien minder dan vier antwoorden juist	0

Opmerking

Bij foto 1 mag het antwoord periode a (1942-1946) ook goed gerekend worden.

Europa en de wereld (1945-1989)

---

34 A

35 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat dit bericht toen niet in de Oostbloklanden gepubliceerd kon worden, omdat er in deze landen geen vrijheid van meningsuiting/persvrijheid was / omdat er sprake was van een communistische dictatuur.

36 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is (een van de volgende):

Er is sprake van continuïteit, want bij beide gebeurtenissen worden de opstanden met geweld onderdrukt door de Sovjet-Unie/het Rode Leger / want het ondergraven van de macht van de Sovjet-Unie wordt niet geaccepteerd.

of

Er is sprake van verandering, want tijdens de Hongaarse Opstand vielen alleen Russische tanks/troepen Hongarije binnen/bij de Praagse Lente deden ook tanks/troepen uit andere Warschaupactlanden (waaronder Hongarije) mee / want de Sovjet-Unie greep later in.

Opmerking

Alleen als na een keuze een juiste, bijpassende verklaring volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
37	maximumscore 2 • (bewering) 3 • (bewering) 5	1 1
38	maximumscore 2 zin 1: Tweede Kamer zin 2: Eerste Kamer zin 3: Beatrix indien drie antwoorden juist indien twee antwoorden juist indien minder dan twee antwoorden juist	 2 1 0
39	B	
40	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: • Met 'ná de oorlog' wordt bedoeld (na) de Tweede Wereldoorlog • De internationale situatie die bedoeld wordt, is de machtsstrijd/de Koude Oorlog/de wapenwedloop tussen de Verenigde Staten/het kapitalisme enerzijds en de Sovjet-Unie/het communisme anderzijds (wat als een dreiging werd ervaren/zou kunnen leiden tot een nieuwe oorlog)	1 1

Door de tijd heen

---

41 **maximumscore 2**

periode	leider	gebeurtenis
1928-1953	3 (= Stalin)	a (= Blokkade van Berlijn)
1953-1964	1 (= Chroesjtsjov)	b (= bouw van de Berlijnse Muur)
1985-1991	2 (= Gorbatsjov)	c (= val van de Berlijnse Muur)

indien zes antwoorden juist	2
indien vijf of vier antwoorden juist	1
indien minder dan vier antwoorden juist	0

De nieuwe wereldorde (vanaf 1990)

---

42 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat Duitsland (na de val van de Berlijnse Muur) weer één land werd / dat de Duitse eenwording/hereniging (van Oost- en West-Duitsland op 3 oktober 1990) tot stand was gekomen / dat de Berlijnse Muur was gevallen.

43 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat over de invoering van de euro.

44 C

Door de tijd heen

---

45 maximumscore 2

Bij onderdeel 1 hoort begrip b (= multiculturele samenleving).

Bij onderdeel 2 hoort begrip e (= uitbreiding van de NAVO).

Bij onderdeel 3 hoort begrip a (= internationaal terrorisme).

Bij onderdeel 4 hoort begrip d (= secularisatie).

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Bronvermeldingen

Alle internetbronnen zijn voor het laatst geraadpleegd op 4 januari 2021.

- bron 1   naar: NL-HtSA Archiefnummer 0002 Stads- en gemeentebestuur van 's-Hertogenbosch, 1801-1971, inv.nr. 12/8-f195v
- bron 2   naar: https://nl.wikipedia.org/wiki/Parlementaire_enquête_naar_de_accijns_op_zout
- bron 3   naar: <https://iisg.amsterdam/en/detail?id=https%3A%2F%2Fiisg.amsterdam%2Fid%2Fitem%2F712439>
- bron 4   onderdeel 1 naar: Grondwet 1917, hoofdstuk 10, artikel 192
onderdeel 2 naar: Grondwet 1848, hoofdstuk 3, artikel 78
onderdeel 3 naar: Grondwet 1985, hoofdstuk 1, artikel 223
onderdeel 4 naar: Grondwet 1917, hoofdstuk 3, artikel 82
onderdeel 5 naar: Grondwet 1848, hoofdstuk 2, artikel 53
- bron 5   naar: <https://geheugen.delpher.nl/nl/geheugen/view?identifier=SFA03%3ASFA022802771>
- bron 6   naar: <https://nl.pinterest.com/pin/486107353528199643/>
- bron 7   naar: <https://archive.org/stream/punchvol156a157lemouoft#page/n1047/mode/2up>
- bron 8   naar: Sidney en Beatrice Webb, Soviet Communism: A New Civilisation? Vol. II, Londen/New York/Toronto 1936, pag. 751 en 1124.
- bron 9   onderdeel 1: naar: https://nl.wikipedia.org/wiki/Duitse_Rijksdagverkiezingen_november_1932
onderdeel 2: https://de.wikipedia.org/wiki/Reichstagswahl_im_Deutschen_Reich_1936#/media/File:Wahlzettel-3.-Reich.jpg
- bron 10   naar: Stalin en de Grote Terreur Er zetelde een nieuwe tsaar in het Kremlin (in: Historisch Nieuwsblad, nummer 3, 2007, pag. 18-23).
- bron 11   <https://wo2verzameling.nl/tag/10-april-1938/>
- bron 12   naar: https://en.wikipedia.org/wiki/Peace_for_our_time
- bron 13   naar: Volk en Vaderland, 23 juni 1941.
- bron 14   afbeelding 1: <https://sdphs.org/index.php/11-blog/11-george-f-bland-sr>
afbeelding 2: <https://worldwar2database.com/sites/default/files/wwii1414.jpg>
- bron 15   naar: <https://www.anderetijden.nl/aflevering/577/Echtgenote-van-een-NSBer>
- bron 16   verhaal a: naar: <https://historiek.net/artis-in-oorlogstijd/55758/>
verhaal b: naar: <https://geheugenvanoost.amsterdam/page/19010/duiken-voor-de-arbeitseinsatz>
verhaal c: naar: A. Frank, Het Achterhuis, Amsterdam 1984, pag. 38.
- bron 17   naar: <https://www.joodsamsterdam.nl/lippmann-rosenthal/>
- bron 18   naar: <http://archieff.ntr.nl/deoorlog/page/dossiers/780448/Indonesisch+nationalisme.html>
NTR De Oorlog, deel 7.
- bron 19   eigen beheer Cito / CvTE
- bron 20   foto 1: 1947 <https://dekanttekening.nl/samenleving/laat-het-maar-gaan-het-ligt-achter-ons-dat-is-indisch-zwijgen/>
foto 2: 1950/1951 <https://www.dvhn.nl/premium/Kamp-Westerbork-werd-Schattenberg-21005050.html>
foto 3: 1945 <https://www.entoen.nu/nl/kalender/06/1970-06-21>
foto 4: 1949 <https://30dagenopzee.nl/over-repatriering/einde-kolonie>
foto 5: 1945 <https://30dagenopzee.nl/over-repatriering/einde-kolonie>
foto 6: 1947 <https://www.groene.nl/artikel/gelijke-monniken-gelijke-kepie-gaat-niet-op>

- bron 21   naar: <http://www.centre-robert-schuman.org/robert-schuman/the-schuman-declaration?langue=en>
- bron 22   29-10-1956 Volkskrant
- bron 23   naar : <https://verhalen.trouw.nl/50-jaar-dolle-minas/> en <https://historiek.net/nora-rozenbroek-plasrecht/86379/>
- bron 24   naar: R.Buikema en M. Meijer, Kunsten in beweging 1980-2000, Den Haag 2004, pag. 440; https://www.dbnl.org/tekst/meij017cult02_01/meij017cult02_01_0025.php
- bron 25   https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/db/Demonstranten_op_het_Malieveld_met_spandoek_lk_ben_van_na_de_oorlog_en_dat_wil_%2C_Bestanddee_lnr_932-7497.jpg
- bron 26   eigen beheer Cito / CvTE
- bron 27   onderdeel 1: naar: Lange Frans en Baas B: Het land van;
<https://www.songteksten.nl/songteksten/342996/lange-frans---baas-b/het-land-van.htm>
onderdeel 2: naar: <https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vi3akt70m1yx>
onderdeel 3: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:UA_Flight_175_hits_WTC_south_tower_9-11_edit.jpeg
onderdeel 4: <http://www.flatspot.nl/2015/04/skatepark-review-skatehal-arnhem/church-skatehal-arnhem-2015-netherlands-skatepark-4/>